

Dansk Naturhistorisk Forening

Indhold

- Mødekalender forår 2020
- Resuméer af foredrag
- Indkaldelse til generalforsamling
- Indkaldelse til det Schibbye'ske Præmielegat

Mødekalender forår 2020

Torsdagsforedrag i Universitetsparken 15, Bygning 1, Auditorium A, 2100 København Ø

- 6/2 17.00** Lektor Michael Krabbe Borregaard
Center for Makroøkologi, Evolution og Klima, Københavns Universitet
Øernes liv – hvordan arter opstår og forsvinder på øer i havet
- 5/3 17.00** Postdoc Verena Schrameyer
Marinbiologisk Sektion, Biologisk Institut, Københavns Universitet
Coral reefs in a changing world
The talk is in English!
- 19/3 17.00** Kommunikationsrådgiver Martin Einfeldt
Ejer af firmaet Martin Einfeldt
Skal man glæde sig eller græmmes når kraftværkerne fyrer med biomasse?
- 2/4 17.00** Specialkonsulent og forsker Line Anker Kyhn
Institut for Bioscience, Aarhus Universitet
Spæktykkelse som indikator for havets tilstand
- 16/4 17.00** Professor Carsten Rahbek
Globe Institute, Københavns Universitet
Building Mountain Biodiversity: Geological and Evolutionary Processes
Resumé og endelige titel kommer senere på foreningens hjemmeside og Facebook!
- 30/4 17.00** Ph.d. Sophie Lund Rasmussen
Syddansk Universitet og Naturama
Det Danske Pindsvineprojekt: Hvad bruger man 697 døde pindsvin til? Og har pindsvin stress?
- 14/5 17.00** Cand. Mag. Daniel Flendt Dreesen
Leviathan - Blodig blåst
*Foredraget er efterfulgt af foreningens årlige generalforsamling.
Alle er velkomne!*

Mødeprogrammet er nu at finde på Google Kalender, hvor ændringer mm vil blive registreret:

[https://calendar.google.com/calendar?](https://calendar.google.com/calendar?cid=OHM2cG5qaTk3M3BzNXZnU2bWxzMWdwNThAZ3JvdXAuY2FsZW5kYXluZ29vZ2xlLmNvbQ)

[cid=OHM2cG5qaTk3M3BzNXZnU2bWxzMWdwNThAZ3JvdXAuY2FsZW5kYXluZ29vZ2xlLmNvbQ](https://calendar.google.com/calendar?cid=OHM2cG5qaTk3M3BzNXZnU2bWxzMWdwNThAZ3JvdXAuY2FsZW5kYXluZ29vZ2xlLmNvbQ)

Parkeringsstilladelser udleveres ved hvert foredrag.

*Foreningen opfordrer dens medlemmer til at indsende deres e-mail adresser
til brug ved ændringer/aflysninger af foredrag mm.
Indsend til: dansknaturhistoriskforening@gmail.com*

Øernes liv – hvordan arter opstår og forsvinder på øer i havet

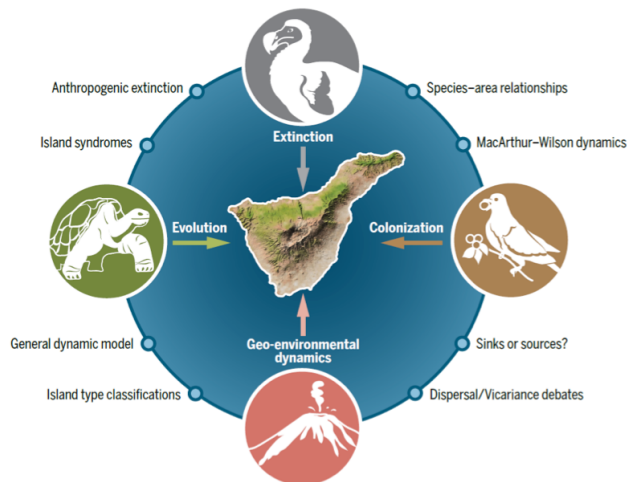
Lektor Michael Krabbe Borregaard

(Center for Makroøkologi, Evolution og Klima, Københavns Universitet)

Selv den mest isolerede ø i havet bugner af liv. Både tætte skove og åbne landskaber, fyldt med fugle, insekter og krybdyr, findes på øer overalt i verden. Samtidig har øer ofte helt unikke økosystemer. Fra oceaniske øer kender vi havleguaner, dronter, børstesvin, fingerdyr, dobbeltkokosnødder, sølvsværd, kokoskrabber, enorme landskildpadder – og en lang række af andre usædvanlige dyr og planter. Selvom øer kun udgør 3,5% af jordens areal, findes en femtedel af verdens dyrearter på øer. Men hvor kommer arterne fra? Og hvorfor har evolutionen været så kreativ på øer?

I min forskning beskæftiger jeg med den idé at righoldigheden af liv skyldes at øerne selv er så dynamiske. De fleste øer i oceanet skabes ved vulkansk aktivitet, der bygger øerne gradvist op, hvorefter de eroderer væk igen. Sammenhængende broer til andre øer opstår og forsvinder i forbindelse med at vandstanden hæver og sænker sig. Hele den dynamik skaber formentligt et meget gavnligt miljø for at evolution kan ske, og ske hurtigt.

Samtidig er øer også de områder hvor flest arter er blevet udryddet af mennesker. Over 60% af alle arter udryddet af mennesker har levet på øer; for fuglearter er tallet over 90%. Hvorfor det? At svare på det spørgsmål er mit forskningsprojekt de næste 3-4 år. Hvis vi kan lære af udryddelserne i fortiden har vi måske en bedre mulighed for at undgå at fortsætte udryddelsen af dyr og planter på kontinenterne også.

Coral reefs in a changing world

Postdoc Verena Schrameyer

(Marinbiologisk Sektion, Biologisk Institut, Københavns Universitet)

Ongoing climate change due to greenhouse gas-induced rising sea surface temperatures and ocean acidification challenge the integrity of the most diverse marine ecosystem – the coral reefs. 2016 and 2017, marked the worse global coral bleaching event on record with an unprecedented loss of viable coral reefs worldwide.

Corals depend on a symbiotic relationship with microalgae (genus *Symbiodinium*) that they harbour in their tissue as their primary food source. Coral bleaching leads to a breakdown of this symbiosis and loss of algal cells, causing visual paling of the coral that eventually can lead to coral death if the symbiosis is not re-established. Environmental stress due to climate change increasingly causes coral bleaching events, the extent and frequency of which has increased markedly causing reef degradation on a global scale.

During this talk I will introduce you to the different ecosystem services that coral reefs are fulfilling and present to you the most recent research advances ongoing to counteract and alleviate the impact of global change.

The talk will be in English!

Torsdag d. 19/3 kl. 17.00, Universitetsparken 15, Bygning 1, Auditorium A, 2100 København Ø

Skal man glæde sig eller græmmes når kraftværkerne fyrer med biomasse?

Kommunikationsrådgiver Martin Einfeldt
(Ejer af firmaet Martin Einfeldt)

Menneskets ældste energikilde – varmen fra afbrænding af træ – giver ballade i miljødebatten. FN's klimapanel IPCC anser træ for at være CO₂-neutral energi og et vigtigt middel i klimapolitikken, hvis træet kommer fra bæredygtigt skovbrug.

Men i debatten beskylder nogle brugen af træ til energi for at gå ud over skovenes naturværdier, fx biodiversiteten. Og nogle påstår at træenergi slet ikke er CO₂-neutral.

Andre frikender træ og anbefaler, at vi fortsætter med at satse på træ som energikilde som en af de nødvendige veje til en fossilfri fremtid og et vigtigt bidrag til bæredygtigt skovbrug.

Martin Einfeldt, kommunikationsrådgiver og tidligere kommunikationschef i Dansk Skovforening, taler i Dansk Naturhistorisk Forening om hvad der er op og ned i sagen:

Skal man glæde sig eller græmmes når kraftværkerne fyrer med biomasse? Og skal man være stolt eller skamme sig når man selv fyrer op i brændeovnen?

Spæktykkelse som indikator for havets tilstand

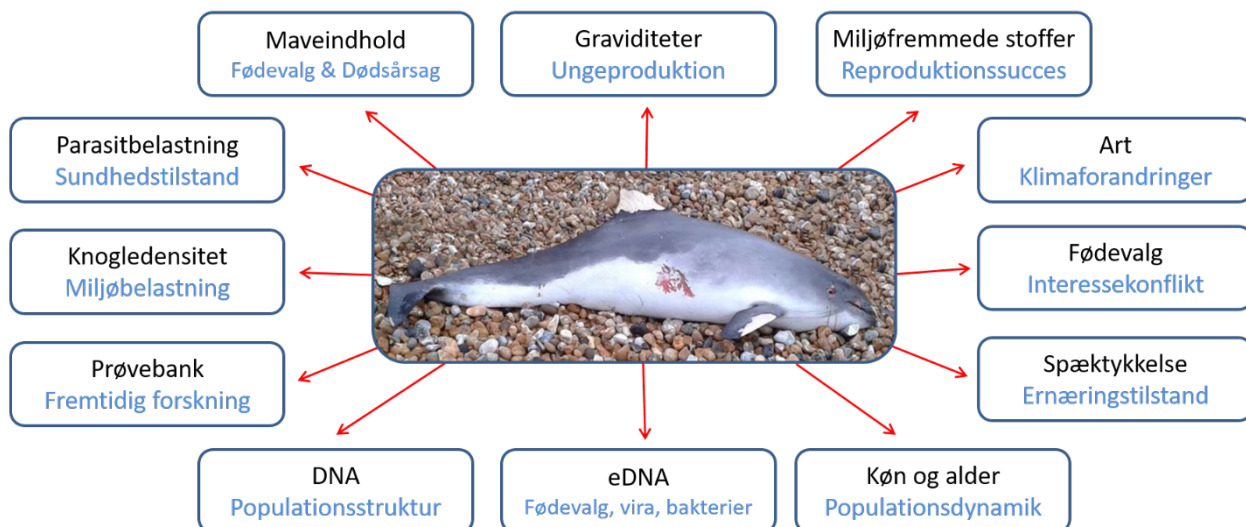
Specialkonsulent og forsker Line Anker Kyhn

(Institut for Bioscience, Aarhus Universitet)

I forvaltningen af bestande af vilde dyr, i særdeleshed svært tilgængelige arter som sæler og marsvin, er det ønskværdigt, at finde simple indikatorer der kan beskrive individets sundhedstilstand, og ligeledes bruges til kvantitativt at vurdere hele populationens tilstand med hensyn til sundhed og ernæring. Under EU's Havstrategidirektiv (Marine Strategy Framework Directive, MSFD) er der udvalgt en række indikatorer til at beskrive havets tilstand. Disse indikatorer skal bruges til at vurdere om der er opnået såkaldt God Miljøtilstand inden for et udpeget område. HELCOM (Baltic Marine Environment Protection Commission - Helsinki Commission) udvælger og definerer indikatorer til at vurdere miljøtilstand som defineret under MSFD i Østersøregionen. Det gælder f.eks. spæktykkelse som indikator for havpattedyrs ernæringstilstand. Hvis havpattedyr har en spæktykkelse, der ligger over en defineret grænse for God Miljøtilstand, indikerer denne indikator God Miljøtilstand for det miljø, den repræsenterer. I denne sammenhæng er havpattedyr centrale, i det de er toprovdyr og derfor reflekterer hele den fødekæde, de indgår i. Det vil sige, at i det komplekse system som et fødenet i havet udgør, er der valgt enkelte indikatorer med simple mål og grænseværdier som udtryk for hele økosystemets tilstand og som udtryk for GES.

Spæklaget holder havpattedyr varme og fungerer som energidepot og bidrager til den karakteristiske strømlinede torpedoform. Spæklaget varierer i tykkelse over året, med køn, alder og reproduktiv status, men tykkelsen varierer også med sygdom og fødeindtag. Hvis den normale variation over et år er kendt, kan variationer i spæklagets tykkelse bruges som et udtryk for dyrets ernæringsstilstand, og samtidig give information om dyrets sundhedstilstand. Aarhus Universitet udfører derfor et flerårigt projekt for Miljøstyrelsen med det formål at sætte grænseværdi for God Miljøtilstand baseret på spæktykkelse for vores danske arter af havpattedyr; marsvin, spættet sæl og gråsæl i deres respektive forvaltningsområder. Til dette formål indsamler vi strandede og regulerede dyr, og vi fanger aktivt sæler i de områder hvor vi mangler data fra strandede dyr.

I foredraget vil jeg fortælle om projektet og dets foreløbige resultater. Jeg vil også fortælle om nogle af de øvrige indikatorer under HELCOM for Havpattedyr.

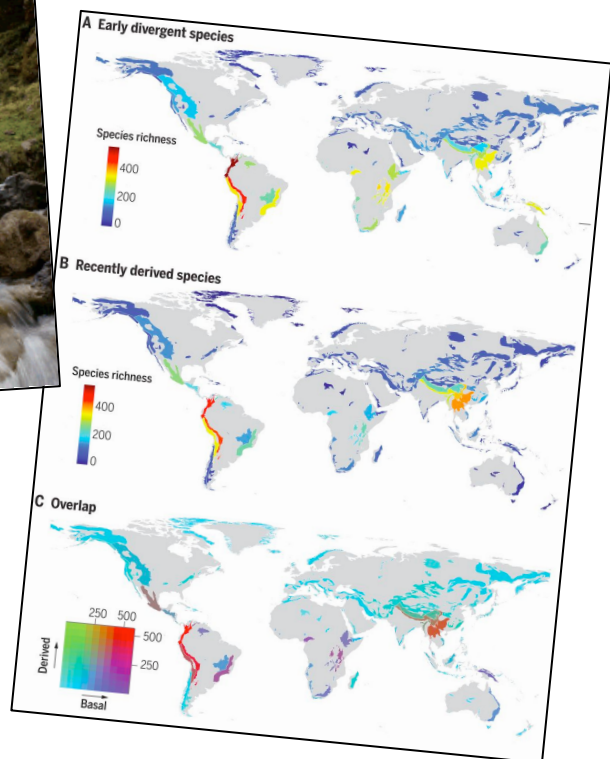
Torsdag d. 16/4 kl. 17.00, Universitetsparken 15, Bygning 1, Auditorium A, 2100 København Ø

Building Mountain Biodiversity: Geological and Evolutionary Processes

Professor Carsten Rahbek
(Globe Institute, Københavns Universitet)

Resumé og endelige titel vil senere blive offentliggjort på foreningens hjemmeside: www.snm.ku.dk/dnf/ samt på Facebook: Dansk Naturhistorisk Forening.

Det Danske Pindsvineprojekt: Hvad bruger man 697 døde pindsvin til? Og har pindsvin stress?

Ph.d. Sophie Lund Rasmussen
(Syddansk Universitet og Naturama)

”Det Danske Pindsvineprojekt” skal afdække pindsvinebestandens generelle tilstand i Danmark, ved at bruge døde pindsvin til at forstå de levende. Forskningen skulle baseres på indsamlingen af døde pindsvin fra hele Danmark, og for at få den bredest mulige repræsentation af pindsvin, bad jeg borgerne om hjælp. Det lykkedes mig i 2016, med en massiv mediedækning, at overtale danskerne til at skrabe døde, halvrådnede pindsvin af vejen, og fragte dem til den nærmeste af 26 indsamlingsstationer, fordelt over hele landet. Jeg endte med at have forbløffende 697 døde pindsvin fra hele landet til rådighed til min forskning! Det er et helt unikt datasæt, både grundet omfanget, men også på grund af den geografiske repræsentation af hele Danmark.

Men hvad bruger man så 697 døde pindsvin til? Det var helt sikkert, at alle brugbare dele af pindsvinene skulle udnyttes, når nu de var tilgængelige. Gennem tværfaglige samarbejder med en lang række specialister fra de danske forskningsinstitutioner, har vi allerede nu udført en del spændende undersøgelser, der giver os et nødvendigt indblik i pindsvinenes trivsel og udfordringer i naturen, og der er flere på vej, hvis jeg formår at skaffe finansiering til fortsættelsen af projektet! Kom og hør mere om resultaterne, ambitionerne for den fremtidige forskning, samt hvorfor i alverden man måler på stress hos pindsvin!

Leviathan - Blodig blåst

Cand. Mag. Daniel Flendt Dreesen

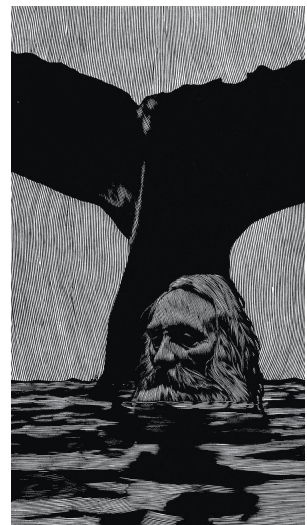
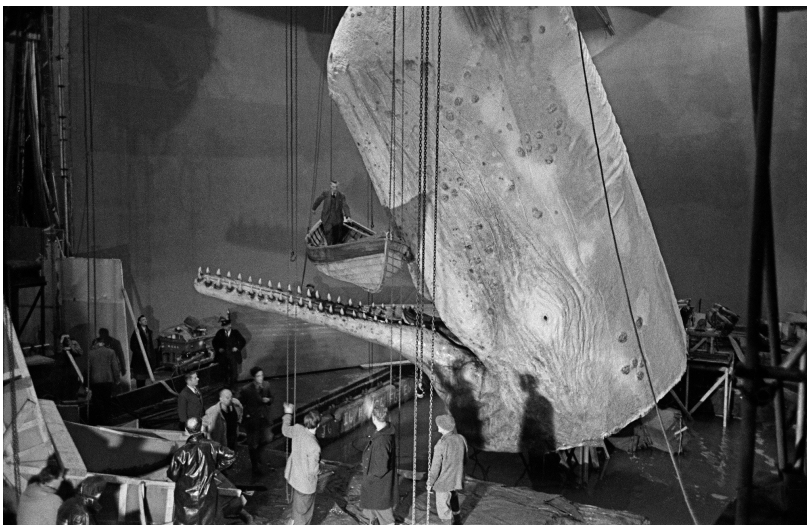

Hvilken dæmon er Leviathan? Hvilket monster?! I civilisationens urtåger dækker navnet skiftende rædsler fra dybet - indtil det i dag slet og ret betyder "hval" på hebræisk. Men siden Melvilles *Moby-Dick* gælder det en ganske særlig hval, der udmærker sig ved sit blodige bånd til mennesket.

Når verdens største rovdyr, kaskelothvalen, går til modangreb, symboliserer det sammenstødet mellem kosmos og kaos. Kaskelotjagten, som et af de mest ekstreme eksempler på risikovillig, menneskelig naturbeherskelse, lyner i glimt.

Foredraget "Leviathan - Blodig blåst" stiller skarpt på menneskets mytologisering af kaskelothvalen gennem hvalfangstens episke litteratur og historie. Med uddrag fra fortidens dokumenter, gives der kighuller til vanvittige forhold om bord på de sejlene slagtehuse, og slutteligt spekuleres der i kaskelothvalens unikke fascinationskraft.

NB: Efter foredraget (kl. 18.00) finder årets ordinære generalforsamling sted. Alle er velkomne til generalforsamlingen, hvor der vil blive serveret kaffe og hjemmebagt kage.

DNF Generalforsamling

Indkaldelse til årets ordinære generalforsamling

Tid: 14. maj 2019 kl. 18.00 (efter foredraget)

Mødested: Universitetsparken 15, Bygning 1, Auditorium A, 2100 København Ø

Dagsorden

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning ved Jette Eibye-Jacobsen
3. Fremlæggelse af revideret regnskab for DNF ved Arn Rytter Jensen
4. Forslag fra medlemmerne (skal være bestyrelsen i hænde senest 15. april)
5. Valg af bestyrelsen
6. Valg af revisorer
7. Uddeling af den Schibbye'ske Præmie
8. Eventuelt

Alle er velkomne – vi serverer kaffe og hjemmebagt kage ☺

Schibbye'ske Præmie 2020

Hermed indkaldes indstillinger til årets Schibbye'ske Præmielegat

---

Dansk Naturhistorisk Forening uddeler på sin generalforsamling det Schibbye'ske Præmielegat til en yngre forsker for et arbejde indenfor en af de naturhistoriske discipliner: zoologi, botanik og geologi – eller en kombination af disse. Kandidater melder ikke sig selv, men indstilles til bestyrelsen af en person i det relevante miljø. Udover æren følger der 2.000 kr. med præmien.

Udgangspunktet for tildelingen er et videnskabeligt arbejde publiceret inden for de tre foregående år. Præmiemodtageren må ikke have været fastansat i en videnskabelig stilling på det tidspunkt hvor arbejdet blev udført. I denne sammenhæng betragtes PhD-studerende ikke som fastansatte. Kandidaten behøver ikke være medlem af Dansk Naturhistorisk Forening. Der må gerne være tale om en artikel skrevet af flere forfattere, men i så fald skal det være tydeligt (evt. ved indkaldelse af medforfattererklæring) at kandidaten har været primus motor i arbejdet. Det præmierede arbejde skal være publiceret eller accepteret til publikation.

Personlig indstilling til legatet og et eksemplar af det indstillede videnskabelige arbejde **(som pdf)** sendes senest d. **1. april 2020** til **Dansk Naturhistorisk Forenings bestyrelse** på e-mail: dansknaturhistoriskforening@gmail.com.

Foreningens generalforsamling finder sted den 14. maj 2020 kl. 18.00 (efter foredraget).

DANSK
NATURHISTORISK
FORENING
I KØBENHAVN
MDCCCXXXIII